

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér
9. szám. Ide intézendő a lap
szellemi részét érdeklő min-
den közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem foga-
dunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

A gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.**

Kiadóhivatal:

Rimaszombat, Erzsébet-tér 9.
sz. alatt a könyvnyomdában.
Ide intézendők a kiadóhivatal
illető előfizetés, hirdetésny,
nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor tér-
fogata . . . . . 15 fillér.
Többesziros hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Miniszteri látogatás.

Darányi Ignác nagynevű földmivvelésügyi miniszterünk, múlt hó 30—31 én váratlanul meg-
látogatta vármegyénket és városunkat. Látoga-
tásának érkezését a kegyelmes ur, csak két
nappal előbb tudatta országgyűlési képviselőnk
dr. *Bernáth* István utján a vármegyével és vá-
rossal, s ezen körülménynél fogva kifejezett ki-
vándorlásához képest fogadására nagyobb előkészü-
letek nem is tettek.

A magas vendég igen jól érezte magát kö-
rünkben, s látogatása maradandó és nagy értékű
emléket hagyott maga után. Ennélfogva tehát a
kis keretben megtörtént fogadás után nem lenne
okunk bármit is a közönség részéről mulasztásul
felelni. Megismerve azonban a miniszteri látoga-
tás nemes célját, utólag mégis van ahhoz pár
szavunk és megjegyzésünk.

Még az érkezés napján is az volt a hír vá-
rosunkban, hogy a miniszter szigorú incognitó-
ban utazik és látogatása csupán személyes jel-
legű. El kellett hinnünk, mert így volt leadva e
hír magasabb helyről is, s ez volt az oka annak,
hogy a közönség bizonyos fájdalmas tartózkodás-
sal viseltetett szeretett miniszterének ünnepel-
tetésétől.

Csak 30-án este, midőn megérkezett, az
ugyanazon a vonaton érkező vidéki uraktól tud-
tuk meg, hogy a miniszter látogatása és másnap
a vármegyházán tartandó értekezlete igen nagy
horderevvel fog birni a vármegye és városunk
jövőbeni érdekeire.

Ezek után tehát véleményünk csak az lehet,
hogy a miniszter magyaros szívből fakadó szemé-
lyes látogatását, a vármegye és város érde-
keinek fellendítésével óhajtott összekapcsolni és
talán ismert szerénysége, vagy a hosszú ut fá-
radalmi indították arra, hogy az ünnepélyes na-
gyobb keretű fogadtatástól eltekintsen és azt ne
kivánja. Megtörtént, de nekünk fáj, hogy ha-
zánk gazdasági intézményeinek legnagyobb órá

és leghatalmasabb alkotóját eddig is kifejtett
munkásságának érdemeihez képest és a magyar
föld népének atyai gondoskodása és szeretete
megnyilatkozásául nem méltóképen fogadhattuk.

S ismerve a kegyelmes ur jóságos atyai
gondolkodását, bizonyára neki is jobban esett
volna, ha a vármegye lakosságának ezreit láthatta
volna maga körül; hallgathatta volna örömeit és
panaszait, mi pedig határtalanabban boldogabbak
lettünk volna, ha számosabban mondhattuk volna
el örömeinket és panaszainkat, mint ahogy azt
szószólóink őszintén tolmácsolták. És akkor lett
volna boldogságunk teljes, ha ezer torokból ki-
álhattuk volna az éljent és áldást kérhettünk
volna eredményekben gazdag, hosszú életére és
munkásságára.

Tudósítónk a kegyelmes ur itteni tartózkodásáról
és annak céljáról a következőkben számol be:

A miniszter augusztus hó 30-án este 10 és fél
órákor érkezett a rendes vonattal a Tátrából, hol a nya-
rat töltötte. Kisérőben voltak: *Pirkner* miniszteri taná-
cos, országos állattenyésztési főfelügyelő, *Bernáth* István
kerületünk országgyűlési képviselője, *Koós* miniszteri
titkár és *Póka* miskolci ker. állattenyésztési felügyelő.
A miniszter fogadására nagy léptékmeg foglalt helyet az
indóház környékén, de a pályát a rendőrség és vasuti
főnökség teljesen elzárta, s a perronra csak pár embert
engedtek perronjeggyel. A miniszter kocsija a rendes
kocsik után utolsónak volt a vonathoz csatolva és azt
nagy vigyázzal kapcsolták le, mert a kegyelmes ur már
pihent, így senki sem láthatta este. Az éjjelt tehát ko-
csijában töltötte az állomásán, mi nem lehetett kellemel-
len, mert szép idő volt. Reggel 31-én azonban már kor-
rán föl volt, mert a reggeli vonatok zakatolása fölébresz-
tette. Ugy 9 óra tájban jelent meg fogadására *Fáy* fő-
ispán, *Bornemisza* alispán, *Pirkner* miniszteri tanácsos,
dr. *Bernáth* képviselő, dr. *Kovács* városi polgármester
és az előkelőség pár tagja. A miniszter, ki nagyon szí-
vélyesen fogadta a megjelenteket, a vármegyháza elé
hajtatott és kocsijáról leszállva a főispán társaságában, a
vármegyház előtti téren *Holló* jeles szobrász alkotását,
Tompa Mihály koszorús költőnk szobrát tekintette meg
és arról nagy elismeréssel nyilatkozott. Azután pedig
rövid reggeli után kocsira ült és a vármegyei gazdasági
egyesület tagjai és a notabilitások hosszú kocsisorától
kiszerve, a város határában fekvő *Kurincz-pusztai* m.
kir. földmivvelési iskolát tekintette meg.

Az iskola székel stílusban készült kapujánál *Fekete*
igazgató a tanári kar élén fogadta a minisztert, ki az
iskola területén mindent részletesen megnézett és számos
kérdést intézett az igazgatóhoz. Teljes megelégedését fe-
jezte ki a látottakon.

Innen visszatért a városba még a délelőtti folyamán,
s azután a vármegyei székház termében népes értekez-
letet tartott.

Az értekezleten elsősorban *Bornemisza* alispán üd-
vözölte a vármegye nevében, azután pedig *Szentiványi*
Árpád országgyűlési képviselő, a vármegyei gazdasági
egyesület elnöke. A megleghangú üdvözlőkre a minisz-
ter megköszönte a figyelmet és különösen hangoztatta,
hogy régen vágyott már e szép történelmi multtal bíró
vármegyébe, hol az alkotmány védelmében minden idő-
ben oly lelkesen nyilatkozott meg a hazafiasság s hol a
mezőgazdasági viszonyok is annak szorgalmas, okosztu
művelése által szépen virágoznak.

Fölkéri a jelenlévőket, hogy terjesszék elő kérel-
müket, mert idejövételének célja a gazdasági érdekek
fejlesztése.

Fölkérésére *Szentiványi* gazdasági egyesületi elnök
előterjesztette, hogy a gazd. egyesület kéri, miszerint a
faj- és tejelő marha-állomány nemesítése és szaporítása
céljából fajjuszó-marhák adományoztassanak, azután az
eddig is szép sikert mutatott állatdíjazás fokoztassék; az
eddig 15 tejszövetkezet szaporítottassék; csikók és szűz
gulyák eltartására megfelelő legelőterület vásároltassék;
a megye területén egy állattenyésztési felügyelői állás
szerveztessék; kisebb járatu gézeknek beszerzésére a
kormány által támogatassék és végül valami módon
megtartassék, hogy a Sajó folyó vize a papírgyárakból
kieresztett mérges folyadékok által ne fertőztessék meg.

Putnoky Mór országgyűlési képviselő mindezeket
ajánlja a miniszter pártfogásába és a szesz-contingens
kiterjesztését is kéri.

Szontagh képviselő gyümölcskiszérleti telep létesíté-
sét; *Bernát* István pedig a Rimaszombat városánál terv-
bevetett vízvezeték és csatorna létesítésének támogatását
és munkálakások építését kéri. *Hámos* nyugalmazott fő-
ispán különösen a csikólegelő megszerzésének kérdésé-
vel foglalkozik bővebben és kérte a miniszter támogatását.

A miniszter az előterjesztett kérelmekre nyomban
részletesen válaszolt. Az egyes kérelmek felett szaktanácsos-
sai meghallgatásával sürgősen dönteni fog. Különösen
határozott ígéretet tett arra nézve, hogy már a jövő év
elejétől szervezi a vármegye területén az állattenyésztési,
illetve gazdasági felügyelői állást; a kisgazdák részére
üzök beszerzésére a vételár 10 százalékát folyósítja tár-
czájából és a szállítást is tárczája terhére elvállalja; a

TÁRCZA.

Álmodom . . .

Borong az est, pihenni hív az ágy.
Az álom jön, hogy lágy karjára fog . . .
De szárnyra kap és messze visz a vágy:
A lelkem messze, másutt andalog.

Ahol esobogva folydogáls Rimám,
A kert alatt, az égerek tövén:
Leülve melléd ott pihen magán,
Hol utam első ösvényit törém.

Merengve nézem elfutó habod,
Lefolyt helyére ujak, mint jönnék.
S amig te utad végtelen szabad,
Vigyázom én végét a jövőmnek . . .

Derős napon te mért futsz, törzs tova?
S nem állsz meg ott a fáknak hűsiben?
Habodnak, látod, tágas otthona,
Folyásod árja mégse nem pihen.

Ha nekem ott a partod mentiben
Csak volna bármi szűk kis otthonom,
Széled nyugodtan élne ott szívem,
Még így az élet átkát hordozom . . .

Egy kis fehér tanyát vágytam ottan
S benne szeretve, élni boldogan . . .
S most messze tőled, már elhagyottan,
Szövöm az álmat — mig időm rohan . . .

Óh, engem egyre hajt a sors tovább!
Miként a hulló lombot őszi szél . . .
S a mig bolyongom ezáltalán odább,
E balga szív, még mindig hisz, remél.

Futás-e életemnek célja csak,
S ki tudja mit szabott az ég reám:

Rideg valója kél az álomnak?
Avagy a cél már itt közel talán?

Ki tudja En csak álmat szövöm . . .
S esobogva dúdol lágy habod zenét . . .
Hisz ébren ugy sincs semmim e rögön
Es álom nélkül oly nehéz a lét.

Telek A. Sándor.

— Vadásztörténet. —

Kevés nagyobb mulatsága van a vadászembernek,
kivált ha a természet szépségei iránt is van némi érzeke,
mint ha ilyenkor, augusztus végén délutáni lesre ül a
kukoriczába. Mennyi mindenféle hangja van egy ilyen
csendes délutánon a mezőnek. Mennyi színe és milyen
illata! . . .

A napokban egy ilyen estefelére készülődtem. Sorba
csókoltam az asszonyt, a kis fiamat és a kis leányomat,
mint az egy rendes családapához illik. A két lurkó a
karomba csimpaszkodott, el akartak kísélni a „másik
utczá”-ig. Egy gondolatom jött, — jó vagy rossz — ki
kellene őket vinni a lesre. Hadd élvezzék meg ők is azt
a szép estét, a mi kínálgatta már magát. Az anyjuk
eleintén ellenkezett, már a rend kedviért is, de aztán
mégis csak bele nyugodott; tudta hogy velem jó helyen
lesznek.

Megindultunk hát. Az öt éves urfi jobbról, a négy
éves kisasszony balról fogta a kezemet.

A falu alatt, nem nagyon messze, jó hely kinálko-
zott. Luczerna, kukoricza, tarló, répaföldek váltogatták
egymást szép renddel. Befordultunk hát a harmadik dű-
lőbe. A gyerekek elszaladtak, szedtek szarkalábat, mo-
gyoró-virágot és ahol előkerült, szép hamvas szedret.
Néhány percz alatt már mintha vérrrel kengették volna
tele arczocskájukat, meg kezüket.

Megérkezünk a tethelyre. Elöl kukoricza, balról
répa (onnan jön a nyuszi!), hátul ismét kukoricza — s
előttünk a szép, vadvirágos tarló. A két gyereket elve-
zettem vagy husz-harmincz lépésre és beültettem a ku-

koricza szélbe. Alaposan lelkükre kötöttem, hogy csend-
ben üljenek, mert különben . . . Az ilyen „különb”-ek
minden apa szótárában számtalan változattal fordulnak
elő. Én is azután fogtam a puskámat és elhelyezkedtem
egy jó helyen. A szél, ha ugyan annak lehetett nevezni
az estének ezt az édes lehelletét — elülről érzett. Hát
most már várjunk türelemmel.

Néhány percz nyomott, erős csöndben telt el. Nem
hallatszott más, mint a távoli cséplőgép halk bugása
valahonnan a plébános földje felől. A füstje, mint egy
nagy, csendes felhő terült el a vidék felett. Jobbra-balra
néhány tücsök cziripelteti hegedűjét, fejem felett finom
fiszta hangu szunyogok zümmögnek. És a lemenő nap
aransugaraiban ezer muslicza tánczol czikk-czakkos,
igen bohó ugránczokkal.

— Apuka, mi pittypalattly? — hallom egy idő
multán az elfojtott kérdést. Csak a kezemmel intek,
hogy hallgassanak. Az öt percz úgy látszik, végtelen
hosszu nekik. A két baba és a négy karikára nyílt szem
egy szempillantás alatt eltűnik a tókindák között.

Ismét hallgatunk. Ismét eltelik négy-öt percz. Nem
messze foglyokat hallok cserregni. Valahol, — de igen
messze lehet, — a vicinális zugása s aztán éles füttye
hallatszik. Azután ismét csend, gyönyörű, titkos han-
gokkal tele csend.

Ujra csak diskurálást hallok. Elfog egy kicsit a
bosszúság. No hiszen, ülhetünk itt a végítélet napjáig,
mégse fogunk mást látni, mint ezeket az unalmas gébi-
cseket ott a kukoricza bokrétyán vagy a szunyogokat a
kezem fejjén. Átnézek hozzájuk.

A disputa egy marék vad mogyoróvirág tulajdon-
joga felett folyik.

— En láttam meg apuska!

— De én szakítottam le, Bandi meg elvette. Ko-
moly arcot kell vágni; a gyerekeket rendre kell utasi-
tani, mert — ismét — különben . . .

Visszaballagok helyemre. Már semmi kedvem az
egész leshez. A vadat ezek a haszontalanok elzavarják
— még csak az este szépségét sem élvezhetem meg za-
vartalanul. Ej, jobb lesz őket hazavinni.

közlegelők megszerzésében is támogatni fogja a gazdaságot, szóval kijelentései csakis a vármegyével szemben megnyilatkozó jóindulatáról tettek bizonyosságot.

A miniszter kijelentései után Hámoss és Szentiványi intéztek köszönő szavakat a miniszterhez, majd pedig V. Oros János serkei kispapja mondott talpraesett köszönő beszédet, melyben kiemelte, hogy a földműves nép, atyjának, Darányi miniszternek még emlékéit is áldani fogja.

A főispán által adott ebéd után a szabadkai mentelepre hajtattak, hol Nagy Aladár főhadnagy fogadta és kalauzolta a mentelep területén. Megszemlélte a lakotanyát, majd az istállót járta végig és ezután pár mént vezetett elő. Mindennel meg volt itt is elégedve és annak a parancsnok előtt kifejezést is adott. Szabadkáról visszahajtott a városba, de a „Széchenyi kert” felső kapujánál leszállt a kocsirol s a kerten keresztül haladva a conservgyárat tekintette meg, majd itten fogadta a város küldöttségét.

A conservgyárban és az ezzel kapcsolatos villanytelepen tett látogatásáról és időtöltéséről, valamint kijelentéseiről bővebben kell megemlékeznünk. A részvénytársaság részéről Molnár József ügyvéd elnök üdvözölte a minisztert rövid szavakban, azután a polgármester által vezetett küldöttséget mutattatta be magának. s annak minden egyes tagjával kezelt fogott. Tovább 3/4 óránál tartózkodott a gyár területén s beható vizsgálat alá vette annak egész üzemét, az összes helyiségeket végig járta, hol Sichert gyárvezető szolgált kérdéseire kimerítő jelentésekkel. Különösen nagy figyelmet fordított az áruaktárban felhalmozott és szállításra váró cikkekre, úgy a beszerzési forrásokról és az értékesítési piacról is melegen érdeklődött. Határozott kifejezést adott annak, hogy mivel a vállalatot életképesnek és nagyobb segízésre méltónak találja, s hogy a gyár jelenlegi eszközeinek elégtelensége folytán nem képes még a kereseti cikkekkel kellő mennyiségben előállítani, s a Boszniból behozott cikkekkel, különösen a sokféle gyümölcs-izekkel a versenyt felvenni, állami segély kérésére helyezésével támogatni fogja a gyárat, hogy ezeket a behozatali cikkek kiszorítsa honi piacunkról. Igen meglepte a tapasztalt csíny és tisztaság és a felett örömeinek és teljes megelégedésének adott kifejezést a gyárvezetőség előtt.

Ezek után feljogosítva éreztük tehát magunkat azon reményünk kifejezésére, hogy conservgyárunk továbbfejlesztése és egy jövedelmező biztos vállalatává való felvirágztatása most már csak a közel jövő kérdése.

Az esti vonattal a főispán és több képviselő kíséretében Budapestre utazott. E látogatás után a megyei gazdasági viszonyok intenzív felkarolását várjuk és reméljük.

A jegyzők gyűléséről.

Augusztus 29-én tartották a gömörmezei községi és körjegyzők rendes közgyűlésüket a vármegyeházán, s ámbár a tagok kevés számmal jelentek meg, a közgyűlés lefolyása szokatlanul élénk és izgatott volt.

Ugyanis a szabolesvármegyei községi és körjegyzők együletének a jegyzők mostani tarthatatlan helyzetét élénken tárgyaló átirata, mely különösen a vármegyénkbeli állapotokat hozza fel elriasztó példának, a különben eléggé higgadtan és türelmesen működő együletet felrázta szokott közönyéből.

Az átirat, mely az ország összes vármegyéiben működő jegyzői együleteknek megküldetett, így emlékezik meg rólunk: „Gömör- és Kishontmegyében például az történt, hogy amíg a bányászati vasutalomon hibás váltóállítást következtében tönkrement milliók és emberi súlyos sérülésekért a hibásnak talált váltóórát megbüntették 100, mond száz korona bírságra, ugyanakkor azon községi jegyzőt, aki állítólag (mert az idevonatkozó statutumok homályosan szerkesztve) jogtalanul, de minden esetre jóhiszeműleg felvett egy építkezési kérvény szerkesztéséért 3 korona magánmunkálati díjat, ezt a társunkat ezért a csekélységért megbüntették 700, azaz hétszáz korona bírságra. Aki nem hiszi, hogy ez Krisztus Urunk születése után 1908-ik esztendőben a kereszténység és humanizmus jegyében egy magyar vármegyében megtörténhetett, menjen el Gömör- és Kishontvármegyébe, kar-

Akkor látom, hogy a két gyerek merően figyel. A kis lányom egyik kezét felém tartja, a másik keze a szájában. Bandi egy meglevenedett felkiáltó jel.

Magam is vizsgálódok aztán. Aha, ott a nyuszi. Most bujt ki a tuloldali tengeriből, ül és hegyezi a fülét. Szinte nevetnék; — no, mindjárt sarkon fordul te is!

A két gyerekből már senmit sem látok, de mintha ide ballanám két izgalmasan dolgozó szívnek a dobbanását. Talán mégis lesz a dologból valami.

A nyúl lassan baktat, mindig messzebb messzebb. Lebűjik. Ugyanakkor feltűnik a két buksi. Néznek rám. Intek nekik: csak csendesen! Ujra elnyeli őket a kukoricza. A delikvens ujra felül, figyel — azután megfordul, s most . . . most felém tart.

Ej, ez a szemtelen nyúl tréfát űz mind a hármunkból; hol eltűnik, hol közelebb baktat, majszol a finom csemegéből, amit a jó Isten a tarlóra adott számára — de ez mind csak tréfa, talán már nem is fordul komolyra. Az én fiókám pedig azonnal láthatóvá válnak, amint a nyúl eltűnik, és újból eltűnnek, ha az elő kerül.

Hopp! most fűl! Kocsi zörg az uton, túl rajta. A zörgés — jó paraszti zörgés biz az — erősebb lesz. A nyuszi — no most az egyszer puskavégre kaplak, haszontalan náció! Már szépen bejött lőtávolságra, de most ismét megbűjik.

A zörgés eltávolodik, a nyúl felül. Elérkezettnek látom az időt, czélba veszem, de eszembe jut a két gyerek; áttekintek feléjük. Nem látok belőlük semmit; ujra leeresztem a fejemet a puskatásra . . .

Ebben a pillanatban még a vér is meghűl szívemben, a puskáldörren s én, mint a bolond futok a fészekhez. Egetverő sikoltás:

— Nyulacska — nyulacska, szaladj el, szaladj el! Aha, most már nyeltem. Kis lányom sikolt egy megértő és érző szívnek teljes fájdalommal; az első pillanatban csak a hangot hallottam, a szavakat nem.

Mire lihegve oda érek, a cseppség szinte el van

társaink szolgáltni fognak pontos adatokkal, az illető váltóór és községi jegyző nevével és több ehhez hasonló olyan esettel, melyek mélyszéges ellentétben állanak legfőbb felettes fórumunk: a belügyminiszter és törzskarának humánus érzelmeivel.

A levegő annyira fojtó itt, hogy szinte jól esik ebből a Dániából, hol valami okvetlen rothadt, a bükk-ség bércein átszállva letelepedni Heves rónáin. Itt új életet, más embereket látunk. Majd így folytatja: „Nem habozunk teljes őszinteséggel ismételt kimondani, hogy a községjegyzői tanfolyamok ma holnap e miatt fognak elnéptelenedni, mert elvégre nem azért műveli lelkét 12 esztendőn keresztül az iskolák légkörében egy jó értesű ifju, hogy hivatalos pályára lépve vagy szolgálélekké aljasuljon vagy teljesen összetörni engedje azt, egy középkorba illő olyan fegyelmi rendszer által, a minőt ma már a két ingben dőlő, durvább lelkületű munkások vagy a gazdasági eselések sem tűrnek meg. Ismerünk pénzügyigazgatási körrendeletet, mely mai nap is eképen döng felénk: „Megkövetem, hogy rendeleteknek a kitűzött határidőben eleget tegyen, mert előre kijelentem, hogy mentesül még orvosilag igazolt betegségi esetet sem fogok elfogadni.” Nohát csak az kell, hogy ez a cerberus oldassék fel lánczaitól! Pusztítani fogja az sorainkat kegyetlenül mindaddig, míg dűbe elől minden önérzetes férfiú kétségbeesésbe, nyugdíjba vagy — ha teheti — más pályára menekül szegény megkínzott családjával együtt.”

Hát biz ezek a legszomorubb igazságok, ami ellen annál nehezebb védekezni, mert megyénk jegyzői kara az egyleti életben vajmi kis mértékben vesz részt, annak működését még inkább lekiésinyelni kívánja, de bezzeg mikor a fizetésrendezés volt, nem sajnálta a fáradságot, hogy ügyét az egyletnél szorgalmazza, ekkor már beismerte, hogy az összetartás sokkal nagyobb erőt tud kifejteni, sokkal többet tud kivinni, mint a milyet egyes, bár képzett és befolyásos jegyzők tudnának. Lám a lelkészek, tanítók összetartása, egyöntetű működése alig pár év alatt mily rohamosan föllendítette ezen testületek erkölcsi és anyagi nivóját, de a jegyzők, akik napról napra mind inkább félrevonulnak az egyleti léttől, ki-ki a maga báját tákolgatja, foltozgatja, ami végre is alamizsna- vagy borralalószerű eredményeket produkálhat az illető javára, de számbavehető és imponáló munkásságnak, mely az összes jegyzői karnak hasznára lenne, az ily működés egyáltalán nem nevezhető.

Tény az, hogy ezelőtt három évvel — különösen a vármegyei hatóságok részéről — a jegyzői kar irányában az elismerésnek oly mérvre nyilatkozott meg, mely általános örömet keltett a jegyzői karban s amely után hittük, hogy fokozatosan ez uton haladva, mi is elérjük és megnyerjük a bizalomnak azt a szép jelét, amely a szomszédos vármegyék hatóságainál az ottani jegyzői kar irányában fennáll s amely a közigazgatásnak minden tekintetben csak hasznára van. Azonban sajnosan kell kimondani, hogy a viszonyok vissza kezdenek fejlődni, hogy miért, erre felelni alig lehet mást mint azt, hogy talán egyesek hibája miatt az összes jegyzői kart okolják, már pedig ez az igazságtalanságnak olyan mértéke, amelyet megyénk jegyzői kara, amely tudás, munkásság és képzettség tekintetében más vármegyékbeli jegyzőkkel a versenyt kiállja, meg nem érdemel. Ne tegye azt egyik fölttes hatóság se, hogy a munkában görnyedő kis tisztviselőt minden csekélység miatt bírsággal való fenyegetéssel keserítse. hiszen vannak főszoalabírák, akik — tisztelt a kivételeknek — egyetlen egy rendeletet, felhívást vagy utasítást sem tudnak fogalmazni másképen, ha csak befejezésül fegyelmivel, 10—20 korona pénz bírsággal meg nem fűszerezik. De ennél a kir. pénzügyigazgatóság még kedélyesebb. Ez a bírságotást sürgetés nélkül a legközönségesebb ügyekben is 100 koronán kezd, úgy, hogy a hivatalba jövő idegen intelligens ember elől szögyenkezve kell ezeket a „Gyászaktákat” elrejtjen, mert azt tehetné fel, hogy erre a sértő fenyegetésre az illető jegyző csakugyan rá is szolgált. Ezek oly sérelmek, amelyet jóakaró humanitással az illetékes fórumok maguk orvosolhatnának, mert higgyék el, hogy az igazságos szigor el egyetlen egy önérzetes jegyző sem tér ki, de méltóztassék azt is beismerni, hogy a helytelenül alkalmazott tulszigor visszahatást szül és a legkomolyabb ügyet is a neveltségesség határára tereli.

kéklve, egy sikolt. Melette áll halálsápadtan Bandi, a nagy hős Bandi. Istenem, mi lesz most?

— Adta haszontalan csunya lánya! — kezdeném, de mégis, a mint meglátom azokat az óriási könyecsepeket, melyek tágranyilt szeméből kipotyognak, meleg szeretettel ölelem szívemre s lecsókolgatom a még mindig bőven hulló harmatcseppeket.

— Így van ez jól, édes kicsim! Hát megesezt a szived azon a szegény kis nyuszin? No, ne félj semmit, azóta már a barmdik határban jár, nem is jön az többé erre a vidékre!

Karjaimban lassanként lecsillapodik, de még mindig érzem szive gyors verését és meg-megcsuklik. Néz arra, amerre a nyuszi elmenekült.

A lesnek tehát fucs, még pedig azt hiszem, nem csak a mainak, hanem jó időre. Hogy is jöjjen én ide ki gyilkolni, mikor tudom, hogy otthon keserves könyvek hullanak ezental azokért az árva kis nyulakért.

Bandi már a helyzet magaslatán áll, látván, hogy reá nézve nem végződött szomoruan a tragédia. Meggyőződen fejt ki, hogy lesre nem érdemes holmi fehér-cselédeket kizipelni, mert csak elrontják a mulatságot.

A kis lány csak szepog:
— De mikor én sajnáltam, — szegény nyulacska, mikor apuka megczélezta — én nem tudtam megállani én csak kiáltani akartam neki, hogy szaladjon el.

Kiértünk azután az országutra. A nap épen lement. Mutatom a gyerekeknek a házunk kéményéből felszálló füstöt, mintha csak zsinóron húznák felfelé:

— Kész a vacsora, lurkók! Már a mama vár reátok. Egy kis idő multán megszóll a Bandi gyerek:
— En, én nem is hiszem, hogy a nyulat te meg-sajnáltad. Te csak féltél, hogy nagyot szól a puská, azért visítottál.

Ezen a fogas problémán ezután elég időnk van hazáig disputálni. Az az egy bizonyos, hogy ezt a lest a határ összes nyuljai a nyuli kor végső határáig meg-elégedetten fogják emlegetni. Gy. L.

Tárgyalta a gyűlés a magánmunkálatokat is s összehasonlította a szomszédos vármegyéknek hasonló szabályrendeleteivel, s úgy találta — daczára az ottaniakkal egyenlő tudással, felelősséggel végzett munkának — a díjazása nálunk sokkal kedvezőlenebb és evégett a törvényhatóságokhoz indokolt kérelmét be fogja terjeszteni.

Végül elhatározta a közgyűlés, hogy a méltóságos Alispán urhoz felterjesztést intéz aziránt, hogy a községi számadások időszakonként, a beérkezés sorrendje szerint egy, a törvényhatósági közgyűlés által kiküldendő bizottság által vizsgálattassanak meg és azonnal küldessenek ki az illető községeknek, mert a mostani kezeléssel a kellő időben számadásait a község nem kaphatja vissza. A jövő közgyűlés helyéül Rozsnyó bányaváros jelöltetett ki. Gyűlés után a jegyzők a Tompába közbejötték össze, mely a gyűlésben alakult hangulat nyomása alatt a szokott kedélyességet nélkülözte.*)

*) E tudósításnak hely adtunk, mert olvastuk a Szabolesvármegyei jegyzők felajdulását tartalmazó körlevelét. Véleményünk az, hogy egy pár egyén büneért csakugyan nem lehet egy a közigazgatást szolgáló hatalmas testületet az üldözések egész láncolatának kitenni; hanem igenis példát kell szolgáltatni, s ki arra megérett, nem örökös bírsággal kell sújtani, mert ezzel még inkább a jövőben elkövetendő bünelelményekre lesz kényszerítve, hanem mindjárt hivatalvesztésre kell itélni. Ott, a hol azonban erre nincs ok és szükség, ott kerülni kell a hatalmi túltengésből és személyes gyűlöletből eredő üldözéseket, mert ez sem a humanizmussal nem egyeztethető össze, másrészt pedig a közigazgatás jól felfogott érdekeinek rovására fog történni. Szerk.

A tanító mint közgyám.

Köztudomású, hogy minden ambiciózus ember csak akkor felelhet meg legjobban feladatának, ha alkalma nyílik beletekinteni mindazokba a mellékkörülményekbe, a melyek látszólag kevésbé fontosak, mégis nagy szerepet játszanak az ember életében. Ha ezeket figyelmen kívül nem hagyjuk, embertársainkat sok kártól menthetjük meg. Nem szándékom a sok mellékesnek látszó körülményt felsorolni, csupán a nehéz és sokoldalú népnevelési iránynak néhány alkalmas és hathatós eszközét említem fel. Mint tanító tapasztaltam, hogy ha kizárólag az iskolai nevelést folytatjuk, azt a nemes czélt, melyet szolgálni hivatva vagyunk, nem érhetjük el és ezzel csak fél munkát teljesítünk. Ambicióznak ne hagyjon el akkor, mikor a fél munkával meg nem elégedve, tovább törtetünk nehéz, lelket testet egyaránt ölt pályánkon, hanem az iskola falai közül kivelve a népnevelésre egy látszólag jelentéktelen eszközt igyekezzünk magunkhoz vonni, hogy ennek segítségével alkalmunk legyen az állandóan tanulmány tárgyát képező nép belső viszonyait megismerkedni és a népnevelésre pusztítólag ható kinövéseket észrevenni, hogy — mint a jó orvos — még mielőtt romboló erejét kiadta — továbbterjedését megakadályozzuk. Az az eszköz, mely törekvéseinket leginkább szolgálhatja: a közgyámis tisztviselőválasztás.

Hogy miért éppen ezt az eszközt választottam és miért kívánom a tanító kezébe letenni — azt fejtem ki most.

Nem mondom nagyot, ha azt állítom, hogy semmiféle más foglalkozás nem hoz nagyobb közelségre a néppel, mint a közgyámiság, mert ugyszólván testvére ez az iskolai nevelésnek.

Már az iskolából tudjuk, hogy a gondjainkra bizott serdülő gyermekek erkölcsi fejlődését körültekintő gondnal, figyelemmel kísérjük és őket az iskolán kívül is ellenőrizzük. Azonban, mihelyt a tanköteles kort túlhaladták, befolyásunk már többé nem érvényesül úgy, mint a hogyan azt óhajtanók és ekkor lép előtérbe az ugynevezett külső népnevelés, a mely sokkal hamarabb hoz gyümölcsöt, mint amaz.

A közgyámiság — éppen úgy, mint a lelkiismeretes tanítónak — hivatalos hatásköre és főkötelessége t. gyámiság, valamint atyai hatalom alatt álló kiskorúak hazafias, vallásos és erkölcsi fejlődését szemmel kíséreni, vagyonát szaporítani, az őket minden oldalról érhető visszaélések ellen megvédeni és minden tekintetben határozottan támogatni. (Lásd Gyámügyi ügyviteli szabályzat 14. §) Mint több év óta közgyámis tisztben levő tanító, meggyőződtem arról, hogy a most vázolt főbb szempontok betartása milyen hatalmas befolyással van a kiskorúakra.

Hány község van, hol a tanító még ma sem vesz részt a község közigazgatásában, melynél pedig, mint a népnevelés képviselőjének ott kellene lennie! Mint közgyámis nemcsak a képviselőtestületnek, hanem a községi előljáróságnak is tagja s itt már elég alkalma és tere nyílik, hogy nagynevű pedagógusnak ama mondasát érvényesítse a népnevelésben, hogy: „Gyomláld kertedben a dudvát, nyesegesd fácskáidat, hogy azok szép termőfává fejlődjenek.”

Tapasztalatból tudhatja minden kártársam, a ki a nép belső életével foglalkozik, hogy bőségesen burjánzik a dudva községeinkben. Azt is tudjuk, hogy milyen hiányos más országokéhoz képest minálunk a gyermekvédelem. Kérdem már most kártársaimtól, vajjon lehet-e sikeres iskolai nevelésről szó akkor, ha növendékeink kint az életben a felnötteknél az iskolai nevelésnek ellenkezőjét látják és ki vannak mindenféle erkölcsi romlásnak téve? Itt kint az életben alkalmunk van, mint közgyámis megönni, fegyelmeznit az iskolán túl is az ifjúságot; megtorlást kérni mindazon tettekért, melyek egy erkölcsi, mint testi fejlődését veszélyeztetik.

A fentiekből következtethetjük, hogy a közigazgatással karöltve leginkább felelhetünk meg nehéz, de magaslatos feladatunknak. Bátran példának tekinthetjük az osztrák népnevelési rendszert, a hol minden községben a tanító, közigazgatási közeg is. Ott, ez a czélra vezető rendszer fényesen be is vált.

Hogy ezt a czélt mennyire óhajtanók már minálunk is elérni, bizonyítja megyei árvaszékünknek 16152/906. sz. körrendelete, mely üdvösnök találja, hogy a közgyámiság lehetőleg a tanítókra ruháztassék.

Mint hét év óta a közgyámis teendőket teljesítő tanító a feut elmondottakat közvetlenül tapasztaltam és éppen ezért melegen ajánlom minden kártársamnak, hogy községében igyekezzék ezt a tisztelet elfogadni, mely szeretett hazánk javára a várt eredményt meghozza, tekintélyünket és befolyásunkat nagy mértékben növeli.

Gaál István, kispap tanító.

Értesítés és felhívás.

Régóta és általánosan tapasztalt hiánya a polgári leányiskola tanítási rendjének, hogy működését éppen akkor hagyja abba, a mikor az életben, a társadalomban még nem vehet részt; a családi körben, a háztartásnál való használhatósága is még kétséges értékű, mivel a családi nevelés s a háztartási teendők iránti fogékonysága még nem eléggé fejlett.

Maguk a szülők nem tudnak mit tenni a 14, 15, 16 éves növendék leánygyermekkel, nem tudják őket mivel foglalkoztatni.

A kik bármily szorgalommal, bármily tehetséggel kitűnően végeztek is a polgári leányiskolát, az egész ifju korban szerzett ismeretek és nevelési hatások nem termékenyíthették egy meg a lelket, hogy gondolkodásának, érzésének, akaratának, izlésének biztos irányt szabjon, s a megvetett alapon betetőzésére szükség ne volna.

A szülők kívánságában kifejezésre jutott *közzük-séglet* érzete keltette bennem azt az elhatározást, hogy a *nőnevelés magasabb színvonalra emelése céljából* a polg. leányiskola művelésének betetőzéséül, a vezetésem alatt álló áll. polg. leányiskola helyiségében, s fenntartása alatt, a magyar irodalom, esztétika, művészettörténet, neveléstan, logika stb tárgyak tanításával — felsőbb tanfolyamot szervezek, amelyen a magyar irodalom tanítására Dr. Wallentinyi Dezső főgimn. tanár urat sikerült megnyernem.

A tanfolyamban részt vehet, aki a négy polgári osztályt bevégezte, vagy aki a tanfolyam hallgatására szükségelt alapműveltségét igazolja.

A tanítás mindennap egy két órán történik. Beiratási díj: 6 kor., félévi tandíj: 40 korona lesz.

A tanfolyamban részt venni kívánók jelentkezhetnek szept. 25-ig alólirotnál, aki bármely e kérdésbe vágó dologban a legkézségesebben áll felvilágosítást.

Rimaszombat, 1908. évi szeptember 1.

Kathona Géza, áll. polg. leányisk. igazgató.

Meghívó.

A Gömör-Kishontvármegyei Magyar Kűművelődési Egyesület szeptember hó 14-én délután fél 3 órakor, a megyeház kistermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre az egyesület t. tagjait, valamint az érdeklődő közönséget ez uton is meghívom.

A közgyűlés tárgyát képezi a n. Latinák Rudolf hagyatékát perelő örökösökkel való kiegyezés iránti javaslat.

Rimaszombat, 1908. évi szeptember 5.

Fáy Gyula, főispán, egyesületi elnök.

Hírek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Személyi hírek. Kolbay Sándor a kir. törvényszék h. elnöke és Kálniczky Géza bíró szabadságra távoztak. Pongrácz Dezső, dr. Musotter Miklós és Fodor Zoltán bírák; Zalczman Ottó és Ráduly József jegyzők pedig szabadságuk letelvéen, átvették hivatalukat.

A vármegyéről Máriaassy István aljegyző szabadság ideje letelvéen, hivatalát elfoglalta Dr. Soldos Béla vármegyey aljegyző pedig 6 heti szabadságidőre távozott.

Máriaassy László árvaszéki helyettes elnök megkezdte 6 heti szabadság idejét.

A helybeli járásbírósnál Szász Kovács Géza kir. járásbíró foglalta el hivatalát, szabadságideje letelvéen; Madarassy Gyula járásbírósi joggyakorlat pedig szabadságra távozott.

A kir. pénzügyigazgatóságnál Szombath György pénzügyigazgató helyettes szabadság idejéről visszaérkezett s átvette hivatalát.

Dr. Kármán Aladár kórházi osztályvezető orvos és lapunk belmunkatársa családijával balatoni fürdőzéséről hazaérkezett.

Ifj. Baksay József kir. albiró, városunk szülötte, ki szabadság idejét itthon töltötte, a napokban távozott el Maros-Ludasra, hogy az ottani járásbírósnál hivatalát átvegye.

Főuraink itthon. Gróf Andrássy Dénes, a jótékony főur friss jó egészségben külföldi tartózkodásából haza érkezett Krasznahorkaváraljára, hol november hóig fog időzni.

Andrássy Géza gróf családjával szintén haza érkezett és több hétig a szulovai vadászkastélyban fognak időzni, honnan naponta vadászkirándulások fognak rendeztetni.

Kinevezés. A hivatalos lapban olvassuk, hogy szendrői Kovács Kálmánt, az államépítészeti hivatalok és utak kerületi felügyelőjét Ezerből, ki vármegyénkben is nagy népszerűségnek örvend, a miniszter valóságos műszaki főtanácsossá nevezte ki.

Eljegyzés. Lapunk zárta kapjuk az örömhírt, hogy Medveczky Sándor kir. közjegyző és neje Lovcsányi Aranka kedves és érienyekben gazdag áldott nemeslelkű szép leányát Erzsikét, eljegyezte Krayzell Miklós kir. albiró, tartalékos es. és kir. tüzérhadnagy, a kissebeni járásbírósnál igen képzett albirója. Az eljegyzési hírszéles körben nagy örömet keltett, mert a menyasszony leánygárdánk egyik ünnepelt alakja, a vőlegény pedig évekig volt fiatalaságunknak egyik értékes, komoly törekvésű tagja. Az eljegyzési ünnepély tegnap szük családi körben folyt le. Ma pedig már számosan sietnek a közszeretben álló családnak és az ifju párnak gratulálni, kikhez mi is a legnagyobb örömmel csatlakozunk.

Gondnoksági tagok esküje. A rimaszombati áll. elemi iskolák gondnoksága Lukács Géza vármegyey főjegyző elnöklete alatt újabb hat évre ma alakul meg a városháza tanácstermében d. e. 11 órakor tartandó

gyűlésen, hol a gondnokság tagjai az esküt fogják letenni. A gondnokság tagjai, kik az 1907. évi 26 ik törvényozikk életbelépése óta részint választottak, részint kinevezettek s részint hivataluknál fogva kijelöltettek, a következők: elnök Lukács Géza vármegyey főjegyző, alelnök dr. Lichtschein Adolf várm. tb. főorvos, tagok: Baksay István kir. tanácsos, nyug. főgimnáziumi tanár, Boczkó Dániel nép- és iparbanki igazgató, dr. Cziner Miksa ügyvéd, Czinke István ref. lelkész, Fülep Benjámin igazgató tanító, Gyürky Pál ág. h. ev. főesperes-lelkész, Juraskó Jakab műszaki tanácsos, dr. Kármán Aladár orvos, Kolbay Sándor kir. táblai bíró, dr. Kovács László polgármester, Kubinyi Aladár kir. kuriai bíró, Lengyel György kir. járásbíró, dr. Löcherer Tamás igazgató-főorvos, Loysch Ödön főgimn. tanár, Matolcsy Pál áll. el. leányiskolai igazgató, Medveczky Sándor kir. közjegyző, dr. Mesko Miklós várm. főorvos, Molnár József ügyvéd, id. Rábely Miklós nyomdász, Singer S. Leo ker. főrabbi, dr. Szabó Karoly városi orvos. Széman Endre prépost plébános, Ternyey János m. kir. postafelügyelő, Törkölly József áll. el. fiúiskolai igazgató, Váry János igazgató-tanító, dr. Veres Samu főgimn. igazgató, dr. Wallentinyi Dezső főgimn. tanár, Zachar Gusztáv nyug. főgimn. tanár és dr. Zehery István kir. törvényszéki orvos.

Egyházmegyei gyűlés. A gömöri ref. egyházmegye augusztus 31-én városunkban, a gimnázium tornacsarnokában tartotta meg rendes őszi közgyűlést, mely szinte szokatlanul népes volt, bár a világi elem egy részét hivatalánál fogva elvonta a gyűléstől Darányi miniszternek aznap itt tartózkodása. A gazdag tárgysorozatot megfeszített munkával a gyűlés esti fél hét óra letárgyalta. Nagyobb részt belkörü ügyek voltak ezek, melyeknek kellő előkészítése s a gyűlés tapintatos vezetése főképp a kiváló esperesnek: Csabay Pálnak érdeme. Nehány új tanító s az egyházmegye ujonnan választott világi jegyzője dr. Katona László is most tettek hivatalos esküt. Ez utóbbit a gyűlés tagjai meleg rokonszenvvel üdvözölték s működéséhez szép reményeket fűztek. A vegyes házasság ügyében nemrég közzétett békebonító pápai rendelet itt is, — mint az egész országban mindenütt — aggodalommal és méltó keserőséggel töltötte el a szíveket s ennek a közgyűlés a saját egyházhatalóságához intézett felirattal kifejezést is adott. Bár jobb szeretné, ha maga a társadalom foglalna ez ügyben állást és ne a felekezeti hatóságok. Hogy így még a latszata is kikerültessek annak, mintha ez a szomorú ügy tisztán telekezeti ügy volna, nem pedig közjogi és köztársadalmi kérdés. Délben a jőhírű Tompa-vendéglős látta el a mintegy 80 tagból álló társaságot a nála már megszokott gazdag, izletes és szinte páratlanul jutányos ebéddel.

Iskolafelavatás. A rimaszombati állami elemi és polgári iskolák új épülete szeptember elsejétől használatba vétetvén, az iskolák gondnoksága folyó hó 10-én, esütörtökön délelőtt 10 és fél órakor az iskola tornacsarnokában megtartandó disz-közgyűlésen fogja azt hivatalosan felavatni s rendeltetése céljából a tanítótestületek igazgatóinak átadni.

Gyászrovat. Letört virág. Egy fiatal, szép, kedves leányt ragadott el folyó hó 4-én élete tavaszán körülből a halál Dráskóczy Lenke személyében. Alig pár hétig beteg a fiatal, áldott jó lelkű, kedves leány, s ma korán felvirágozott ravatala felett busznak a szülők, a nagyszámu rokonság és ismerősök, kik őszinte könyeket hullatnak az elköltözött felett. Az elhunytban Dráskóczy István vármegyeyi közkórházi gondnok kedves leányát gyászolja. — Temetése ma délután 3 órakor fog tartatni.

Jolsváról vesszük a gyászjelentést, hogy ottan Birnstingel Sándor mult hó 25-én életének 85. évében elhunyt. Az elhunyt a 70-es években városunkban jőhírű és szeretetnek örvendő kereskedő volt. Majd felhagyott üzletével és Jolsvára vonult lakni. Az elhunytban Bodnár Zoltán rimabányai körjegyző, lapunk belmunkatársa nagyatyját és Birnstingel Aurél likéri gyári provizorát-tulajdonos pedig atyját gyászolja.

Dr. Wallentinyi Dezső főgimnáziumi tanár, lapunk belmunkatársát is nagy gyász érte, amennyiben testvérbátyja: Wallentinyi Béla, a „Magyar gazdák” központi tisztviselője folyó hó 1-én Budapesten elhunyt. Az elhunytat kiterjedt rokonság gyászolja.

Feleden pedig egy fiatal körjegyző Szabolcsmegyéből hunyt el Plauka István személyében augusztus hó 31-én hosszu szenvedés után. Az elhunytban Plauka György molnár-mester fiát gyászolja.

Czigányaink itthon. Kalocsai Lajos egyes primás bandájával a rozsnói vasas fürdőből, hol a nyarat töltötte, haza érkezett. Ugy halljuk, hogy a fürdőigazgatóság és a közönség is meg volt elégedve játékával.

Kisgazdák figyelmébe. Abból kifolyólag, hogy a földművelésügyi miniszter ittléte alkalmával a dunántul beállott takarmányinség folytán a kisgazdáinkat támogatni óhajtja marha-bevásárlásban, Fodor Jenő gazdasági egyleti titkár már egy meglehangu felhívást intézett a közönség előljáróságokhoz. Igen ajánljuk e felhívást kis gazdáink figyelmébe. A gazdaközönségnek pedig tudomására hozzuk, hogy e célból Póka kerületi állattenyésztési felügyelő Fodor titkárrel már utazik a vármegye területén és sorra járja az egyes vidékeket. Igyekezni kell, nehogy külföldi kereskedők kapják el olesón a marhákat az inséges Fejér, Veszprém, Zala, Somogy, Vas, Győr stb. megyékből.

Megfigyelés alatt. A pervers hajlamai miatt letartóztatott és a helybeli fogházban vizsgálati fogságba helyeztetett dr. Hegedűs fogorvos elméjének megfigyelését rendelte el a büntető bíróság. Erre a célra dr. Zehery István kir. törvényszéki orvost és dr. Bleier Leó tb. megyey főorvost. Védőtül pedig hivatalból dr. Weinberger Rezső ügyvédet rendelte ki. A lőtárgyalás elé nagy érdeklődéssel néznek.

Tűz Putnokon. A folyó hó 3-án este 8 órakor veszedelmes tűz volt Putnokon. Ujj Péter háza és istállója, majd meg ettől a városi kórház égetek le teljesen. A tűz alkalmával óriási szél ualgott, de a derék önkéntes tüzoltó egylet és a község egész lakossága alig 2 órai önfelelőző munkásságával a tüzet lokalizálta. A kár körülbelül 6000 kor., mely biztosítás után megtérül.

Itt vannak a diákok. A nyári idény után már megnepekedtek az utcák, mert itt vannak a diákok és diákiaszszonyok. Jól esik ránézni a kivakációzott fiatal nemzedékre, kik kíváncsian járnak-kelnek az utcán és ujra ismerkednek a várossal. Mint halljuk tegnap voltak az iskolai megnyitó ünnepélyek, s a jövő héten már megkezdődik a rendes munka az iskolákban.

A Rimaszombat—poltári vasut Fazekaszsaluzsány—poltári vonalrészének közigazgatási bejárását a Rimaszombat vidéki vasut érdekelttség kérelmére a kereskedelemügyi miniszter elrendelte. Az eljárás Szűcs Andor min. titkár vezetése alatt szeptember hó 15-én kezdődik Fazekaszsaluzsány községében.

Vásáráthelyezés. A keresk. miniszter megengedte, hogy a f. hó 6-án Bánrévén megtartandó országos vásár f. hó 9-én tartassék meg. A rimaszombati állatvásár pedig tegnap azaz f. hó 5-én tartatott meg.

Gazdáink figyelmébe. A Gömör kishontvármegyey gazdasági egyesület folyó évi szeptember hó 14-én és 15-én Bánrévén, méltóságos gróf Serényi Béla ur uradalmában gépbemutatót rendez. Ez alkalommal működésben lesz bemutatva: 1. Köszegi Károly-féle benzinmotoros talajművelőgép. 2. Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár r.-t. által gyártott és már forgalomban levő magánjáró gézek. — A bemutatót a Bánréve vasut állomáshoz egy kilométerre fekvő Szarvas-pusztán tartják meg. Kezdődik reggel fél 9 órakor, a vasutak beérkezése után. Előleges bejelentésre a bánrévei vasuti vendéglőben ebédre gondoskodnak. A bemutatón fentnevezett gépek különféle szántási munkálatokat fognak végezni, nevezetesen: tarlót buktatnak, forgató és trágyaalásztást, továbbá mély szántást végeznek. Ily módon a két napig tartó gépbemutató a gazdaközönség teljes meggyőződést szerezhet ezen gépek mikénti használhatóságáról. A bemutatóra az érdeklődő gazdaközönséget ez uton is meghívja az elnökség.

Öngyilkosság. A mult héten Tornalján, egy fiatal paraszt leány szerelmi bánatában a vonat alá vetette magát.

Tűzek. Mult hó 29-én Tornalján volt tűz és több terménykazlat pusztított el, 31-én este pedig Baracza községben támadt tűz, melynek több lakóház és gazdasági épület lett a martaléka.

Titkozatos holttest. A Sajó-Vidéken olvassuk, hogy Barkán, az ottani erdőségben egy javakorbeli férfi holttestére akadtak a mult napokban. A holttest minden kétséget kizárva, gyilkosság áldozata, mert azon lövés nyomatit lehet konstatalni. A gyilkos golyó a test hátán hatolt be, a mellcsontok egyikén főnnakadt s utjában a tüdőt és szívet halálosan megsebesítette. — A holttest kilétét eddig még nem sikerült megállapítani. A csendőrség széleskörű nyomozást indított.

Öngyilkosság. Ugyancsak a „Sajó-Vidék”-ből vesszük a hírt, hogy borzalmas módon vetett végezt életének Szliva János rozsnói kőműves. Mult hó 26-án a kis állomás mellett a bokorban elrejtözve megvárta a Dobsináról jövő vonatot és a sícekre vetette magát. A vonat kerekeli teljesen leszelték a szerencsétlen öngyilkos fejét. Az esetnek tanui voltak a rozsnóbányai telepről érkező munkások, de nem is sejtve szándékát, tettében megakadályozni nem tudták. Temetése nagy részvét mellett ment végbe. Mint hírlík, a szerencsétlent buskmorság kergette a halálba.

Gazdasági egyleti jubileum. „Meghívó a Hevesmegyeyi Gazdasági Egyesület 50 éves fennállásának jubileumi ünnepélyeire, melyek Gyöngyösön, 1908. évi szeptember hó 6—10 napjain fognak megtartatni, tisztelt czimedet mély tisztelettel hívja meg az Egyesület nevében Gyöngyös, 1908. évi auguszt. hó 20-án. dr. Kállay Zoltán egyesületi elnök. Graefl Jenő, lóteny. b. elnök. Borhy György, kiáll. elnök., Engel Herman, egyesületi titkár. Felkéretnek az igen tisztelt vendégek, hogy Gyöngyösre az 1908. évi szeptember hó 6-án reggel 9 óra 48 perzi vonattal érkezzenek, a mely Budapest keleti pályaudvarról 7 óra 35 perczkor (gyorsvonat) indul ugyszint mindazok, kik az elszállásolást igénybe venni, vagy a közebében résztvenni óhajtanak — azok arról a kiállítási irodát Gyöngyös, 1908. évi szeptember hó 6-án (vasárnap) 1. Reggel 9 óra 48 percz, vendégek fogadtatása a vasutnál. 2. Reggel 10 óra, a jubileumi kiállítás megnyitása. 3. Déli 12 óra, diszközgyűlés az állami főgimnázium tornatermében. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. V. Kovács László, az egyesület első elnöke arczképének leleplezése. Ünnepi beszédet tartja Török Kálmán esp. pleb., országgyűlési képviselő. 3. Indítványok. 4. Közébed 1 órakor. (Egy teríték ára 5 korona.) — 1908. évi szeptember hó 7-én (hétfő). 1. Reggel 11 órakor lódijazás. 2. Délután 3 órakor a Gyöngyös-Visontai Borszövetkezet Részvény-Társaság ujonnan épített helyiségeinek megtekintése. — 1908. évi szeptember hó 8-án (kedd). 1. Reggel 11 órakor az összes kiállítási díjak kihirdetése és kiosztása. 2. Délután 3 órakor kirándulás a Visontai Szőlőtelep megtekintésére. Szives tudomásul: Az állatkiállítások szeptember hó 6., 7. és 8-án tartatnak meg. A Gyöngyös-Visontai Bortermelő Szövetkezete Részvény-Társaság 1908. évi szept. hó 7-én délelőtt 11 órakor tartja diszközgyűlését és helyiségeinek felavatási ünnepélyét. A Hevesmegyeyi Tüzoltó-Szövetség 1908. évi szeptember hó 8-án a reggeli órákban tartja ünnepélyét, délután 3 órakor közgyűlését és 5 órakor versenyeit.

Nyugtázás. Pál Béla társulati tanító ur Nyustyáról 31 kor. 74 fillért küldött hozzám, mint a nyugtjai ifjuság (rimaszombati főgimn. volt növendékei) aug. 23-án tartott színelőadásának és táncmulatságának tiszta jövedelmét a rimaszombati főgimnázium tápintézete részére. A nemeslelkű adományért az előljáróság nevében ezennel köszönetet mondok. Rimaszombat, 1908. szept. 4-én. Horváth Zoltán, tápint. gondnok.

Női Élet. A magyar írónők legsajátabb, külön orgánuma gyanánt új szépirodalmi és társadalmi hetilap indul meg a fővárosban „Női Élet” czim alatt. Az új lap a maga nemében még a külföldön is egyedül fog állani, a mennyiben nemcsak szellemi vezetését irányítják nőirők: Alba Nevis, R. Beck Blanka és Csicseri Oross Adrienne, hanem minden sorát nőirők írják, a kik közül Ábrányiné, Katona Klementin, Ádám Éva, Albis;

Katalin, Alexander Erzsé, B. Büttner Julia, B. Zalay Masa, Castelli Erna, Czöbel Minka, De Gerando Antonina, Ego (dr. Rózsavölgyiné), F. Kaffka Margit, Fáylné Hentaller Mária, Gajári Böske, Gáspárné Dávid Margit, Geöcze Sarolta, Gineverné György Ilona, H. Szederkényi Aniko, H. Magyar Kossza Izabella, Halmi Piroška, Harasztiné, Récsi Jolán, Holló Sárika, Horváth Böske, Huszár Lilly, Isaák Mártha, Janda Matild, Jászai Mari, Jögrné, Draskóczy Ilona, Kántor Irma, Kordina Lilly, Kövér Ilma, Krúzselyi Erzsike, L. Ady Mariska, Lengyel Gizella, M. Hrabovszky Julia, M. Korniss Aranka, Miklós Jutka, Mokné Fereghy Gizella, O'Donnel Henrikné grófné, Ritoók Emma, Szendéné Dárdai Olga, Szerelmehegyiné Móczár Jolán, Szikra (gróf Teleki Sándorné), Tormay Czeecil, Tutsekné Bexheft Lilly, Ujfalussy Amadil, Vécseyné Jankovits Lujza, Wettsteinné Szluha Margit, Zemplény P. Gyuláné, Yvette (Bubics Józsefné), és még igen sokan a legjobbak tömörültek az új lap köré. — A „Női Élet” elsősorban a modern nőkérdés nálunk is mind aktuálisabbá váló problémáit fogja hasábjain megvitatni az erre legilletékesebb tényezők — a magyar írónők — közreműködésével, de ezenkívül a szépirodalmi, gazdasági és háztartási, irodalmi és művészeti, általában minden olyan területre ki fogja terjeszteni figyelmét, mely a modern nő életével s így a műveltebb magyar családok gondolkodásával valami vonatkozásban van. Az érdekes új hetilap, mely képekben is befogja mutatni egy a magyar, mind a külföldi női élet kimagaslóbb egyéniségeit és eseményeit, október havában indul meg, a mikor mutatványszámot az érdeklődőknek készséggel küld a kiadóhivatal: IX, Angyal-utca 15.

Egyévi önkéntesek figyelmébe. Honvédelmi m. kir. miniszter 57314/18—908. sz. a. fontos rendeletet adott ki az egyévi önkéntesi szolgálat elhalasztása tárgyában. Mennyiben az közérdekű, egész terjedelmében közöljük: „Ismétlően előfordult, hogy egyévi önkéntesek, kik tanulmányaik folytatása céljából tényleges szolgálatuk elhalasztását kérték, figyelmen kívül hagyták a védtörvény utasítás I. rész, 72. §-a 3. pontja második bekezdésének rendelkezését, mely szerint a jelzett célból tanulmányaiknak a lefolyt tanévben történt folytatását évenként szeptember hó 1-éig kell illetékes állomásparancsnokságunknál beigazolniok. E helyett az illetők csakis ennek a határidőnek lejártá és tényleges szolgálatra történt behatásuk után folyamodtak tényleges szolgálatuk elhalasztásáért és pedig annak beigazolása mellett, hogy tanulmányaik folytatása végett az új tanévre már beiratkoztak. Ez a szabályoknak meg nem felelő eljárás, mely egyrészt a beiratási határidők késő volta, másrészt a már szükségessé váló hivatalos levelezések lebonyolítása folytán, az ily kérések eldöntését minden bizonnyal késleltette, elmellőzhető, ha az egyévi önkéntesek besoroztatásuk alkalmával tanulmányaik folytatásának az előírt módon való beigazolása tekintetében részletes kiiktatásban részesülnek. Ennek fogva elrendelem, hogy a közigazgatási hatóságok a felvilágosítás végett hozzájuk forduló egyévi önkénteseket oktassák ki, hogy a tényleges szolgálat elhalasztása iránt folyamodványaikat a védtörvényi utasítás I. része 73. §-ának 3. pontjában meghatározott időig kötelesek benyújtani és ugyanakkor azt a körülményt tartoznak igazolni, hogy tanulmányaikat az előző tanévben valamely felsőbb tanintézetben folytatták, de nem szükséges azt is igazolniok, hogy a következő tanévre valamely felsőbb tanintézetre már beiratkoztak. Ugyszintén a védtörvényi utasítás I. része 72. §-a 4. pontjában körülírt esetben is elegendő annak beigazolása, hogy a tanulmányok a lefolyt tanévben folytattattak. Amennyiben pedig oly egyévi önkéntesek kéri tényleges szolgálatuk elhalasztását, akik besoroztatásuk alkalmával valamely 8 osztályú középiskola utolsó évfolyamát látogatják, csakis utólag, a szóbanforgó tanintézetnek elvégzése után részesíthetők az egyévi önkéntesi kedvezményben, az illetők az érettségi (osztály) bizonyítvány bemutatása mellett tartoznak bejelenteni, hogy tanulmányaikat valamely magasabb tanintézetben folytatni óhajtják. Ezeknek az újabb tanulmányoknak tényleges megkezdését a szabadságolás első évében nem kell beigazolni. — A miniszter helyett: *Bolgár s. k.* államtitkár.”

Nyilt-tér.:

Nyilatkozat.

Tudomásomra jutott, hogy valamely rosszakaróm vagy irigym az a hirt terjesztette el felőlem, hogy Amerikába készülök kivándorolni. A ki ezt a hirt felőlem világgá bocsátotta, bizonyára abból az okból tette, mert irigylő tőlem, hogy az építési szándékozó n. é. közönség bizalma — dacára fiatal és kezdő voltomnak — felém is kezd fordulni s bizonyára abból a célból, hogy a n. é. közönséget tőlem elriassza, hitelemet és existenciámat tönkretesse. A midőn tehát kijelentem, hogy eszemagában sines Rimaszombattól nemhogy Amerikába, de még a legközelebbi községbe sem kiköltözni, tisztelettel kérem a nagyérdemű közönséget és iparostársaimat, hogy bizalmukkal továbbra is megajándékozzni sziveskedjenek.

Rimaszombat, 1908. szeptember hó 4-én

Czakó István,
építő iparos.

E rovat alatt közlöttekért felelősséget nem vállal a Szerk.

ELADÓ HÁZ.

Istók Pál tornaljai lakos a főútcán levő házát — családi körülmények végett — szabad kézből eladja. A venni szándékozók tudakozódhatnak ugyanott a tulajdonosnál. 2—3.

Kiadó.

Az **Andrássy-utca sarkán**, első számú házban **egy bolt azonnal** és egy három szobás **osinos lakás november 1-étől** bérbe adók. **Kossuth-utca 41. számú ház pedig eladó.** Venni vagy bérleni kívánók értekezhetnek: 5—*

Andrási, fényképészszel.

Uj mészáros- és hentes-üzlet.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség tudomására, hogy Budapest elsőrendű mészáros és hentes-áru üzleteiben 12 éven át szerzett tapasztalataimmal Rimaszombatot városában a **Tamásfali-úton** levő **Molnár Pál**-féle sarokházban folyó évi **szeptember hó 5-ik napjától** kezdődőleg önálló

mészáros- és hentesárú-üzletet

nyitok, hol a nap bármely szakában friss marha- és sertés-hus kapható lesz Ugyancsak kapható lesz mindentéle hentesárú. bel- és külföldi felvágott, virsli és kolbászneműek.

Főtörökvésem leend a n. é. közönségnek — kifogástalan és pontos kiszolgálás mellett — elismerését kiérdemelni. — Szíves és jóakaratu pártfogást kér

2—2.

KOSKÓ LAJOS,
mészáros- és hentesmester.

Ruhaüzlet megnyitás!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni Rimaszombatot város és vidékének nagyérdemű közönségét, hogy a Kossuth-utca 3. sz. alatt **dr. Weinberger Rezső** **Somogyi Kálmán** ur házában kiváló szakférfiu és szabász vezetése mellett nagy

férfi- és gyermek-ruharaktárt

tartok minden idényre megfelelő kész árukban. — Uj öltözékek a legújabb divat szerint, a legjobb anyagból gyorsan és pontosan készíttetnek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve vagyok

kiváló tisztelettel:

WÉSER HERMAN.

3—3

Tanulónak

egy 13—14 éves fiu, ki magyarul helyesen írni és olvasni tud, **RÁBELY MIKLÓS** könyvnyomdájában szeptember 1-ére felfogadtatik.

RÁBELY KÁROLY

KÖNYVKÖTÉSZE

RIMASZOMBAT, Kossuth Lajos-utca 5. sz.

Alulírott tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szíves tudomására, hogy a már hat év óta fennálló és a legjobb hírnek örvendő

könyvkötészetemet mindenféle legújabb rendszerű gépek, divatos betűk, körzetek, díszítő tárgyak stb.-vel szereltem tel; miért is **ajánlom szolgálatkészségemet** bárkinek a könyvkötészet körébe tartozó munkáknak pontos, divatszerű és szolid kivitelben való elkészítésére.

Felhívom könyvkötészetemre a vidéki jegyző és tanító urak, valamint a kasszinók, olvasókörök és énekkarok jóakaratu figyelmét is, kérve pártfogásukat.

Itt említem meg és hívom fel a vidék figyelmét, hogy vármegyénk minden nagyobb helyén **megjelenek országos vásárok alkalmával** a raktáromon levő több mint **ötven különböző-féle kivitelű ima- és énekes könyveimmel**; a melyek a legjutányosabb áron nálam szerzethetők meg; — ugyanakkor **bekötni való műveket is átvesszek**, miáltal a postai küldés feleslegessé válik.

A nagyérdemű közönség jóakaratu pártfogását ismétlően kérv, vagyok kiváló tisztelettel

RÁBELY KÁROLY,

Rimaszombat, Kossuth Lajos-utca 5. sz.

3—3

Eladó korcsma.

Jánosi község urbéresei, illetve a község tulajdonát képező korcsma az összes rajta levő épületekkel és hozzátartozókkal együtt **1908 évi szeptember hó 13-án** d. u. 1/2 órákor a községi bíró házában megtartandó árverésen örökön eladatik.

A korcsmaépületben van egy bolt, korcsmahelyiség, két lakoszoba, konyha, kamra stb., van továbbá egy köböl épült és cserépszindelylyel fedett nagy állás, cserépszindelylyel fedett vágóhid, istálló, fáskamara, az udvaron kut, jégverem stb.

Az egész terület másfél hold.

Árverelni, illetve venni szándékozók a fent kiírt időre és helyre meghivatnak.

A feltételek addig is a község bírájánál megtudhatók. 2—2

Tanulók felfogadtatnak!

Rimaszombtatban, az épülőfélben levő új aezélárugyárhoz több egészséges és erős testalkotású, 13—14 éves írni, olvasni tudó fiu 3 évi tanidőre fizetéssel felfogadtatik. — Az üzem októberre nyílik meg, addig is jelentkezni lehet **Gaál Emil** urnál helyben.

Hirdetmény.

4060. sz. — **Kerekgedo** község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra, a melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-czikben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatosított

És azzal a felhívással tétetik közre:

1-ször: Hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz. 15. és 17. §§-ai alapján, ideértve e §§ oknak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6 §-aiban és az 1891. XVI. t.-cz. 15 §-a a) pontjában foglalt kiegészítését is, valamint az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 7 §-a és az 1891. XVI. t.-cz. 15 §-a b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22 §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis 1909 február 28-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset, annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2-ször: Hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t. cz. 16. és 18. §§-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6 §-aiban foglalt kiegészítéseit és a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásuk hat hónap alatt, vagyis 1909. február hó 28-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk figyelembe vétetni nem fog.

3 szor: Hogy mindazok, a kik a telekkönyvi átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönbön azok, a kik 1-ső és 2-ik pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogainkat bármely irányban sértve válik, ideértve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják; e tekintetben felszólamlásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1909. február hó 28-ik napjáig** bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármínemű igényeket jó hiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvényes, rendes utján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Kelt Rimaszombtatban, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1908. évi augusztus hó 14-én.

3—3

Dr Musotter, kir. tszéki bíró.

ISKOLAKÖNYVEK

ódon és új állapotban,

továbbá

mindenféle iskolai szerek

nagy választékban kaphatók:

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedésében Rimaszombtat,
Deák Ferencz-utca 8. szám.

Iskolakönyvek olosón és azonnal beköttetnek.